

Sociaal Ondernemerschap in de MENA regio

De Vriendenkring SEKEM organiseert samen met Het Grote Midden Oosten Platform en StartHub Wageningen eind deze zomer twee evenementen.

Masterclass

Op 31 Augustus geven Helmy Abouleish, CEO van SEKEM, en twee andere ondernemers uit de regio een Masterclass 'Inspirend Sociaal Ondernemerschap in het Midden Oosten en Noord Afrika (MENA).

Samen met Joshlin Kehdy uit Libanon en Bashar Humeid uit Jordanië werkt Helmy een dag lang met (potentiële) ondernemers, mensen die denken aan het opzetten van een business in de regio.

Deelnemers kunnen bijvoorbeeld startende ondernemers of studenten zijn met een achtergrond in de regio.

Doel is om in interactieve bijeenkomsten ervaringen te delen, elkaar te inspireren, maar ook een beeld te krijgen van de ups en downs van het ondernemen, lessen die geleerd zijn en wat de praktische uitdagingen van sociaal ondernemerschap in de regio zijn.

De deelnemers krijgen de gelegenheid om aan de sprekers advies en tips te vragen voor hun eigen plannen en te spreken over de marktkansen in de regio, voorbereiding op het ondernemerschap en mogelijke valkuilen.

VRIENDENKRING SEKEM

Ben je geïnteresseerd of weet je iemand die hier belangstelling voor zou kunnen hebben, deel dan graag de link naar het programma en verdere informatie over deze dag:

<https://tinyurl.com/mrywdeb6>

Registreren kan via

<https://tinyurl.com/3zhdzazh>

De voertaal is Engels.

Openbare bijeenkomst

Op 1 september 2022 's middags zal Helmy Abouleish zijn holistisch model voor sociaal en duurzaam ondernemerschap 'Economy of Love' toelichten. Aansluitend vindt een paneldiscussie plaats met de sociale ondernemers Joshlin Kehdy en Bashar Humeid uit Libanon en Jordanië.

De bijeenkomst vindt plaats bij Wageningen StartHub: inloop om 15.00 uur, start 15:30.

Deelname is gratis, aanmelden via

<https://tinyurl.com/5n6z44j2>

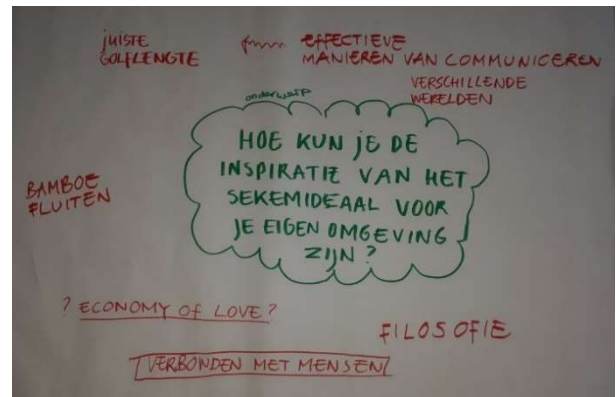
Voor meer informatie over deze middagbijeenkomst, programma en locatie, zie

<https://tinyurl.com/5n868fm8>

De voertaal is Engels.

Reis naar SEKEM oktober 2022

Altijd al een keer naar SEKEM gewild? Van maandag 24 oktober t/m dinsdag 1 november zullen we weer een bezoek brengen aan de 'oude' SEKEM farm bij Belbeis en aan de nieuwe farm in Wahaat. We zullen uitgebreid kennismaken met alle aspecten van de landbouw en het onderwijs, het werk met kinderen met een beperking, de bedrijven en de Heliopolis Universiteit voor Duurzame Ontwikkeling in Cairo. Via onze website of telefonisch (06 1036 9981) kun je je voorlopig aanmelden.

Nieuw in de Vriendenkring: de compostkring

Hannie Bakker

In het voorjaar kwam een twintigtal SEKEM-vrienden bij elkaar om met behulp van de Theory U methode te komen tot een vernieuwing van de organisatie en bestuursvorm van de Vriendenkring.

Een speciale oproep werd gedaan aan jonge geïnteresseerden. In een inspirerende dag onderzocht ieder zijn verbinding met SEKEM en werkten we met creatieve opdrachten om te eindigen in een kring vol projectvoorstellen.

Met een kleiner aantal leden kwamen we 18 juni bij elkaar voor een vervolg op deze dag. We constateerden dat veel taken over communicatie gaan. Het bijzondere van deze middag was dat unaniem gekozen is voor het langdurende project 'Wees de SEKEM-inspiratie in je omgeving', omdat dit voor iedereen geldt die iets voor SEKEM wil betekenen.

Voor het verantwoording nemen voor een bepaald project was voor sommigen de tijd nog niet rijp in verband met persoonlijke omstandigheden. In plaats van het oppakken van projecttaken zijn we gekomen tot het commitment aan een proces: het met regelmaat samenkomen in de vorm van een Compostkring, zowel life als online.

Compost verbindt het geheel van een bedrijf doordat restmateriaal verzameld wordt, wat via een warmteproces omgezet wordt in nieuwe

vruchtbare voeding voor de bodem. Voeding voor weer nieuwe gewassen. Zo wil ook deze kring mensen samenbrengen om via de onderlinge verbinding en warmte tot initiatieven te komen. Ideeën kunnen worden uitgewisseld en rijpen, en gezamenlijke plannen kunnen ontstaan. Deze kring is ook bereid om deeltaken ('hapklare brokken') uit te voeren.

Het is denkbaar dat we uiteindelijk toegroeien naar een wat kleiner dagelijks bestuur met daaromheen de leden van de Compostkring.

Isabella Proto heeft een WhatsApp-groep opgezet. Je kunt je aanmelden via 06 1664 7361. Het voornemen is om op zaterdagmiddag 3 september van 14.00 – 16.00 uur als Compostkring voor het eerst van start te gaan. Wij nodigen je van harte uit om je aan te sluiten en ook deel te nemen aan het Compostkring-proces. Op de jaarvergadering van 8 oktober meer hierover.

Dank van de SEKEM euritmisten

Martina Dinkel

We zijn terug van onze recente euritmieris naar het Goetheanum in Dornach, Zwitserland. Het grote hoogtepunt was het diploma-optreden van onze Shaimaa Khatib. Ze is al geruime tijd in SEKEM als sportlerares en euritmiedocent, maar nu was het zover dat ze besloot haar diploma te gaan halen en dat leek het juiste moment.

Ze moest hier in SEKEM al veel modules afronden die bij het diploma hoorden, maar nu deed ze de allerlaatste voorstelling voor alle andere afgestudeerden van over de hele wereld. Er werden 14 verschillende talen gesproken uit ongeveer 20 euritmiescholen door ongeveer 100 afgestudeerden. Het was zo heerlijk om Arabisch te horen en te zien tussen alle anderen. Ze deed het heel goed. Een geweldig optreden wist ze te realiseren en ze ging zeer professioneel om met de verschillende omstandigheden waarin ze haar optreden moest doen, zoals een enorm podium, een andere pianist etc.

Niet alleen haar optreden met de ceremoniële uitreiking van haar certificaat was van belang, ook de vele ontmoetingen, het leren kennen van vele andere euritmisten, de bijzondere locatie en niet in de laatste plaats: het was als een bevestiging voor de enorme wereldwijde euritmiefamilie.

We bedanken jullie dat dit mogelijk werd gemaakt.

Ik voeg ook de bedankwoorden van Shaimaa toe:

Beste donateurs,

Ik schrijf u deze brief om u te laten weten hoezeer ik uw hulp en steun waardeer. Het gaf me deze unieke kans om een nieuwe stap te zetten op mijn Eurythmie-pad. Ik studeer euritmie sinds 2007 en ik zie hoe belangrijk euritmie is om de mens te vitaliseren en te ontwikkelen. Ik was op zoek naar een nieuwe stap om mezelf te ontwikkelen. En dus was het diploma mijn doel. Nu voel ik een grote verantwoordelijkheid voor de euritmie, voor mijn werk op school en voor het ontwikkelen van euritmie in de Arabische taal.

Nogmaals heel erg bedankt. Door jullie donatie kon het allemaal gebeuren.

Met mijn warmste Egyptische groeten en wensen, Shaimaa Khatib.

En dan Nashwa Ahmed. De tweede eurtmist van de groep en ik woonden een zeer inspirerende trainersconferentie bij die belangrijk was om een wereldwijde verbinding te maken met eurtmiescholen en -leraren.

Hopelijk kunnen we nu meer Arabisch sprekende eurtmie-geïnteresseerden vinden om onze eurtmie-opleiding in SEKEM op een stevige basis voort te zetten.

Katoen..... stof tot nadenken

In het Odin Zomermagazine is aandacht voor een bijzondere actie: sparen voor biodynamische katoen (tot 31 juli). Sanne Verhoeven en Marina de Smit schrijven hierover:

In 1990 overtuigde SEKEM de Egyptische regering ervan dat katoenteelt zonder chemische bestrijdingsmiddelen mogelijk was. Die middelen

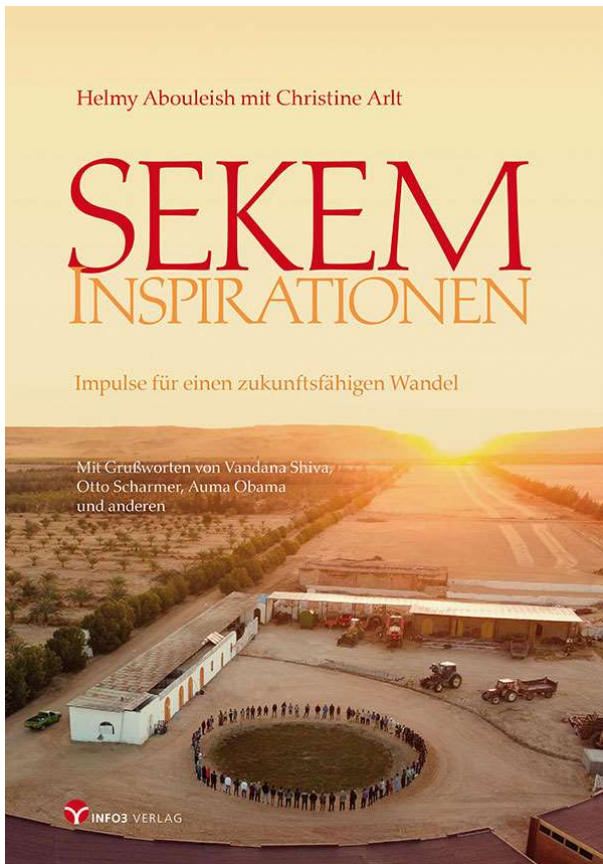
werden met vliegtuigen over het land van de buren verspreid en maakten de biologische kruidenteelt van SEKEM gecompliceerd. Dit resulteerde in een reductie in het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen van 90% op 400.000 hectare Egyptische landbouwgrond en een toename van de opbrengst van 30%.

De katoenplant is erg gevoelig voor ziektes en ook zijn allerlei beestjes er dol op. Om deze problemen te bestrijden, worden er in de reguliere katoenteelt veel giftige bestrijdingsmiddelen gebruikt. Deze worden vaak met vliegtuigen gespreid over de velden, waardoor er uitwaaiing van de giftige stoffen naar de omliggende dorpen plaatsvindt. Wereldwijd wordt een kwart van alle pesticiden gebruikt voor katoenteelt. Dit is heel slecht voor de natuur en voor de gezondheid van de mensen die dagelijks op en om de velden aan het werk zijn.

Biodynamisch in iedere vezel

Bij de biodynamische teelt van katoen zijn pesticiden, kunstmest en genetisch gemodificeerde zaden niet toegestaan. Het oogsten gebeurt altijd met de hand, net als het verwijderen van onkruid. Om het gewas te beschermen en schadelijke beestjes te bestrijden, worden natuurlijke middelen ingezet zoals insecten en plantenextracten. Langs de randen van de katoenvelden worden planten neergezet waar de "goede" insecten graag verblijven. Verder worden plantenresten na de oogst verwijderd om schade door schimmels te voorkomen en wordt er uitsluitend natuurlijke compost gebruikt. Daarnaast wisselen de boeren de teelt af met bijvoorbeeld graan en mais. Zo blijft de bodem vol gezonde voedingsstoffen waardoor ziektes en onkruid minder kans krijgen. Beter voor de natuur en ook voor de gezondheid van de katoenboeren en de bewoners van de omliggende dorpen.

De katoenproducten van SEKEM zijn verantwoord en met liefde gemaakt. Uiteindelijk dus beter voor iedereen!

Nieuw boek: SEKEM Inspirationen

De Duitse uitgeverij Info3 publiceerde onlangs een nieuw boek over SEKEM.

'SEKEM Inspirationen' is de holistische presentatie van een utopische visie. Helmy Abouleish beschrijft hierin zijn inspiratiebronnen en uit de SEKEM-praktijk ontstane werkwijzen die een groot potentieel inhouden voor een holistische transformatie in Egypte en de wereld.

Met zijn visie voor de periode tot 2057 denkt Helmy dat het land een heel eind kan komen in het bereiken van alle 17 Sustainable Development Goals die door de Verenigde Naties zijn geformuleerd. Al 45 jaar lang is SEKEM een inspiratiebron en pionier voor deze doelstellingen.

Het boek schetst niet alleen de nieuwste innovaties op deze gebieden, maar fundeert ze ook in diepere bronnen uit Egypte en Europa, de islam en het

christendom, spiritualiteit en wetenschap. Zo laten de inspiraties van SEKEM ook zien hoe Oriënt en Occident elkaar kunnen inspireren tot een vruchtbare symbiose.

Helmy Abouleish: "Met onze visie op Egypte 2057 en onze doelen voor SEKEM in 2027 willen we een breed gedragen bijdrage aan systemische verandering leveren."

Bestellen kan via

<https://tinyurl.com/2mp3m8xs>

Vergroening van de woestijn... in de stad Cairo!

Hugo Stekelenburg

Eind 2021 ben ik naar Egypte gekomen om in samenwerking met SEKEM te helpen 'de woestijn te vergroenen'. In die enkele maanden dat ik mij bij SEKEM aansloot heb ik goed kunnen zien hoe belangrijk SEKEM in Egypte is om de boeren te helpen de transitie naar biologische landbouw te maken, en daarna naar de biodynamische tak, als ze dat willen. Maar ik vroeg me wel af, SEKEM werkt met boeren: zijn er naast de mensen bij SEKEM ook (idealistisch ingestelde) stedelingen die Egypte op een duurzame manier willen vergroenen? Wereldwijd is er de afgelopen tien jaar namelijk een krachtige beweging op gang gekomen om zelf op een biologische, duurzame manier je voedsel te verbouwen en dat te doen met gelijkgestemden, kennis te delen, de oogst direct aan de consument te verkopen, waardoor in al deze processen gezonde sociale en economische relaties ontstaan tussen de mensen. Deze ontwikkeling vat ik hier voor het gemak samen als de 'permacultuurbeweging'. Het woord is een samentrekking van 'permanente (agri-)cultuur'. Het verwijst ook naar een hele reeks technieken om de aarde duurzaam te bewerken. Toen ik in 2015 mijn eerste permacultuurcursus volgde, kenden veel mensen het woord nog niet. Maar in enkele jaren ontsproten wereldwijd allerlei permacultuurinitiatieven.

VRIENDENKRING SEKEM

Een paar dagen speurwerk op internet laat enkele moedige initiatieven zien verspreid over Egypte: permacultuur in het gebergte van St. Catherine in de Sinai; een restaurant met moestuin in de Fayoum oase dat in de weekenden volgeboekt is met geïnteresseerde eters uit Cairo. Of een van de bekendste: Habiba Organic Farm aan de golf van Aqaba, waar de eigenaar uit Cairo na enkele decennia inspanning de lokale verarmde bedoeïenen zo ver heeft gekregen te gaan boeren. Dat is een kolossale stap, want deze bedoeïenen zijn oorspronkelijk nomadisch en hebben nog nooit groente verbouwd. Deze activiteit geeft ze hoop, inspiratie en voedselzekerheid.

Maadi

Maar deze projecten zijn ver weg van de steden. Hoe zit met Cairo? Is daar interesse onder de mensen? Met deze gedachte in mijn hoofd liep ik door een straat in de wijk Maadi in Cairo: één van de laatste wijken die echt groen is: een relatieve oase van rust in het toeterende Cairo. Ik stuitte er op een bijzonder ogende winkel met hippe meubels gemaakt van hout, een toonbank met potten biologische pindakaas, huisgemaakte kimchi en kombucha. Aan een tafel zat een jonge man kaarsrecht en vroeg of hij me nog ergens mee kon helpen. Hij heette Mustafa Helmy en bleek de

oprichter te zijn van de winkel en het initiatief 'Zero Kymia'. Hij vertelde mij zijn levensverhaal, dat diepe indruk op me maakte. Komend uit een zeer welvend gezin had hij een jeugdcarrière als profvoetballer. Dit bracht hem na een tijdje geen voldoening meer: hij besloot alles op te zeggen en een tijdje in Canada op diverse boerderijen te gaan werken. Het werk was hard en slecht betaald. Toch vormde dit hem en hij ging allerlei boeken lezen. Hij begon in te zien dat mensen pas kunnen floreren als er aan een gezonde bodem gewerkt wordt. In Australië volgde hij een cursus bij een van de grootste permacultuur-goeroes, Geoff Lawton.

Bij terugkeer naar Cairo begon hij in de Fayoum een stuk land te verbouwen en hield hij workshops om mensen te leren composteren. De cursussen lopen goed en er lopen in Cairo al wat 'afgestudeerden' rond die behoorlijk enthousiast geworden zijn. Zijn grotere plan is om in Maadi een compostplek te maken waar zo veel mogelijk GFT afval van lokale bewoners naar toe wordt gebracht. De site zal beheerd worden door een roulerend team van deze nieuwe compostexperts. Zo hoopt hij de bewoners van Maadi bewust te maken van een duurzame afvalcyclus en de mogelijkheden om Cairo met vruchtbare aarde wat te vergroenen.

Moestuinen

Zijn tweede doelstelling, het aanleggen van publieke moestuinen in Cairo, is al van start gegaan. In een nieuwbouwwijk in Oost-Cairo heeft de eigenaar van een klein appartementengebouw goedkeuring gegeven om in de voortuin een moestuin aan te leggen. De oogst kan geplukt worden door de bewoners en mensen uit de buurt. Een ontwerp voor de tuin werd gemaakt en zo startten wij in april met een groep vrienden en kennissen van Mustafa met de aanleg. Sommigen hadden ook al permacultuurervaring, maar minstens de helft niet. Het waren enthousiaste jonge mensen die bereid waren even hard te werken! Het was voor mij persoonlijk erg leuk om in deze energie te zitten: fijn om gelijkgestemde mensen te ontmoeten! We trokken wel bekijks:

VRIENDENKRING SEKEM

passerende auto's keken verwonderd naar de groep mensen die enthousiast met schoffels en dergelijke in de dorre graspollen zat te 'hakken'. Zo'n groepsactiviteit op dit onderwerp is in Nederland vrij algemeen... maar in Egypte is het dat beslist niet! Mensen staan om diverse redenen verder weg van de natuur, hebben weinig verbinding met de oorsprong van hun voedsel en gewone boeren worden erg gestigmatiseerd als 'eenvoudige boerenkeuters'. Het is dus nogal wat om als stedeling met universitaire achtergrond en misschien al een goede baan op zo'n manier je handen vuil te maken. In mijn zoektocht naar de geïnspireerde stadse moestuiniers had ik met Mustafa en zijn dynamische achterban al gelijk goed beet! En hij is niet de enige: er zijn in Maadi enkele biologische winkels waarvan de eigenaresse ook excursies naar lokale biologische boerderijen organiseert. Dat zijn er nog weinig, maar het worden er langzaam meer. In Maadi is men er trots op dat men wat meer openminded is naar 'nieuwetijdse ontwikkelingen', en dat is ook de reden waarom ik er ben gaan wonen.

De beschreven voorbeelden laten zien dat delen van SEKEMs visie ook door andere groepen in Egypte worden geleefd, zelfs als deze mensen SEKEM niet eens kennen. In het geval van Mustafa's initiatief: een stukje woestijn (in de stad) vergroenen en met gelijkgestemde mensen wat te doen voor het welzijn van een grotere groep mensen.

Agenda

Masterclass Sociaal Ondernemerschap in de MENA regio

Helmy Abouleish, Joshlin Kehdy en Bashar Humeid.

31 augustus, 9.30 – 18.00 uur

StartHub Wageningen, Bronland 10, Wageningen

Lezing Sociaal Ondernemerschap in de MENA regio

Helmy Abouleish, Joshlin Kehdy en Bashar Humeid.

1 september, 15.30 uur

StartHub Wageningen, Bronland 10, Wageningen

Lezing Woestijn, leven of dood?

Anne Bakker (SEKEM) en Wout Hoff (Groasis).

23 september, 20.00 uur

Sijthoff Cultuur, Doezastraat 1b, Leiden

Sekemdag & jaarvergadering

DATUM GEWIJZIGD:

8 oktober, 12.00 – 17.00 uur

De Kleine Aarde, Klaverblad 13, Bostel

Reis naar SEKEM

24 oktober - 1 november

Vriendenkring SEKEM, Drebbelstraat 195, 2522 DA Den Haag, bankrekening NL76 TRIO 0212 4884 22, BIC code: TRIONL2U. Giften zijn fiscaal aftrekbaar. E-mail: info@sekemvrienden.nl, website: www.sekemvrienden.nl. Bestuur: Salah Ali (+31 6 8328 2871), Anne Bakker, secretaris (+31 6 4492 0544), Hannie Bakker (+31 6 2518 2676), Bert de Graaff, voorzitter (+31 6 5327 1035), Corien Hoek, lid (+31 6 1343 6174), Hugo Stekelenburg, lid (+31 6 1548 7569), Ellen Winkel, penningmeester (+31 6 2120 5816)